

ความสอดคล้องของวัฏจักรธุรกิจ และความเชื่อมโยงนโยบายเศรษฐกิจในกลุ่มประเทศ ASEAN

ในปี 2015 ที่จะถึงนี้กลุ่มประเทศ ASEAN จะก้าวเข้าสู่การเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community-AEC) ซึ่งเป็นพัฒนาการต่อเนื่องจากกลุ่มการค้าเสรี AFTA โดย AEC จะมีการร่วมมือกันในหลากหลายมิติ ไม่เฉพาะแต่การเปิดเสรีการค้าเท่านั้น แต่ยังรวมถึงการลงทุนและการเคลื่อนย้ายปัจจัยการผลิตระหว่างประเทศอีกด้วย ซึ่งในวันนี้ผมจะพูดถึงความเชื่อมโยงทางเศรษฐกิจของประเทศในกลุ่ม ASEAN ในแง่มุมของความสอดคล้องของวัฏจักรธุรกิจและความเชื่อมโยงนโยบายเศรษฐกิจระหว่างประเทศในกลุ่มครับ

โดยปกติเศรษฐกิจของแต่ละประเทศจะมีการปรับตัวขึ้นลง โดยมีช่วงที่เศรษฐกิจคึกคักเติบโตดีและช่วงที่เศรษฐกิจตกต่ำสลับกัน เรียกว่าวัฏจักรธุรกิจ (Business cycles) ซึ่งในยุคก่อนๆ วัฏจักรธุรกิจของแต่ละประเทศในโลกจะขึ้นลงในช่วงเวลาแตกต่างกันตามสถานการณ์เศรษฐกิจภายในแต่ละประเทศ แต่ในช่วงหลังเราจะเห็นความเชื่อมโยงและการเคลื่อนไหวที่สอดคล้องกันของเศรษฐกิจมากขึ้นเรื่อยๆ ซึ่งในกรณีของกลุ่มประเทศในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ของ Rana (2007), Moneta and Ruffer (2009) แสดงถึงการเพิ่มขึ้นของระดับความเชื่อมโยงระหว่างวัฏจักรธุรกิจของประเทศในกลุ่มเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ซึ่งเพิ่มสูงขึ้นเรื่อยๆ ในช่วงหลังปี 2000

การรวมกลุ่มเศรษฐกิจระหว่างประเทศตามแนวคิด Optimum Currency Areas (OCA) ให้ความสำคัญกับความสอดคล้องของวัฏจักรธุรกิจระหว่างประเทศในฐานะที่เป็นปัจจัยสำคัญที่เกื้อหนุนให้เกิดความสำเร็จในการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศในระดับที่ลึกซึ้ง เช่น ประชาคมเศรษฐกิจ หรือสหภาพเศรษฐกิจ จากกรณีของกลุ่มสหภาพยุโรปแสดงให้เห็นว่าหากวัฏจักรธุรกิจของประเทศในกลุ่มไม่สอดคล้องกัน เช่น กรณีระหว่างเยอรมนีและประเทศกลุ่ม PIIG จะก่อให้เกิดปัญหาในการรวมกลุ่มเศรษฐกิจ ซึ่งเกื้อนำไปสู่การแยกตัวของบางประเทศออกจากกลุ่มสหภาพยุโรป เช่น กรีซ ในช่วงปี 2012 ที่ผ่านมา

ในกรณีของกลุ่ม ASEAN จากการศึกษาของผมที่ผ่านมา พบว่าในประเทศสมาชิกหลัก 6 ประเทศ (ประเทศไทย มาเลเซีย สิงคโปร์ อินโดนีเซีย ฟิลิปปินส์ และเวียดนาม) หากพิจารณาความเชื่อมโยงของแต่ละประเทศใน

กลุ่ม โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ และใช้การวัดความสัมพันธ์ในลักษณะพลวัตด้วยแบบจำลอง DCC-GARCH ในตัวแปรทางเศรษฐกิจมหภาคและนโยบายเศรษฐกิจที่สำคัญ ตัวแปรที่มีความเชื่อมโยงระหว่างกันในระดับที่สูงมาก คือ การส่งออก ซึ่งมีค่าสหสัมพันธ์ประมาณ 0.8-0.9 ส่วนกรณีของการขยายตัวทางเศรษฐกิจและเงินเฟ้อก็มีความเชื่อมโยงกันอย่างมีนัยเช่นเดียวกัน (ขนาดความสัมพันธ์ประมาณ 0.5-0.8) ซึ่งแสดงถึงการที่เศรษฐกิจมหภาคของประเทศในกลุ่ม ASEAN มีความสัมพันธ์กันในระดับที่สูง เมื่อเปรียบเทียบค่าสหสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มประเทศสมาชิกพบว่า ไทย สิงคโปร์ มาเลเซีย และฟิลิปปินส์ มีความเชื่อมโยงระหว่างกันในระดับสูง เมื่อเทียบกับอินโดนีเซียและเวียดนาม แต่ระดับความเชื่อมโยงของสองประเทศนี้มีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้นเรื่อยๆ โดยเฉพาะหลังปี 2005

ในด้านนโยบายการเงิน-การคลัง ได้แก่ อัตราดอกเบี้ยระยะสั้นและการใช้จ่ายของรัฐบาล พบว่าอัตราดอกเบี้ยระยะสั้นมีความเชื่อมโยงกันในระดับที่ต่ำกว่าตัวแปรทางเศรษฐกิจมหภาคข้างต้น และพบความเชื่อมโยงเฉพาะในกรณีของไทย มาเลเซีย และเวียดนาม ส่วนกรณีของสิงคโปร์นโยบายการเงินมีความเชื่อมโยงกับสหรัฐ แทนที่จะเชื่อม

โยงกับประเทศอื่นๆ ใน ASEAN ด้านการใช้
จ่ายของภาครัฐพบว่าไม่มีความสอดคล้องกันเลย
ในกลุ่ม ASEAN แม้ว่ากลุ่มประเทศ ASEAN
จะมีวัฏจักรเศรษฐกิจไปด้วยกัน

เมื่อวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อระดับของความ
เชื่อมโยงของวัฏจักรธุรกิจ โดยใช้ค่าสหสัมพันธ์
ของอัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจเป็นตัวแทน
ผลการศึกษาพบว่าความเชื่อมโยงด้านการค้า
ระหว่างประเทศเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยเพิ่มความ
สอดคล้องของวัฏจักรธุรกิจระหว่างประเทศใน
ASEAN นอกจากนี้นโยบายการเงินก็มีผลต่อ
ความสอดคล้องของวัฏจักรธุรกิจเช่นกัน แต่มี
ขนาดของความสำคัญที่น้อยกว่าผลของการค้า
ระหว่างประเทศ ในขณะที่นโยบายการคลังไม่
ส่งผลต่อการเคลื่อนไหวไปด้วยกันของเศรษฐกิจ
ของแต่ละประเทศใน ASEAN นอกจากนี้เมื่อ
พิจารณาความเชื่อมโยงระหว่างประเทศในกลุ่ม
ASEAN กับประเทศสหรัฐ พบว่าปัจจัยที่มีผลต่อ
ความเชื่อมโยงของวัฏจักรธุรกิจประกอบด้วย
ความเชื่อมโยงด้านการค้าและการเงินระหว่าง
ประเทศ ตัวอย่างเช่น ความผันผวนของตลาด
การเงินในช่วง Global Financial Crisis ส่ง
ผ่านผลกระทบทำให้ประเทศในกลุ่ม ASEAN
ชะลอตัวตามประเทศสหรัฐ

จากผลการศึกษาข้างต้น นัยเชิงนโยบายที่
สำคัญ ได้แก่ หนึ่ง ภาคระหว่างประเทศ

✓ กับเศรษฐกิจ

ยุทธนา เศรษฐปราโมทย์

ผู้อำนวยการสำนักยุทธศาสตร์เศรษฐศาสตร์การเงิน

คณะพัฒนาการเศรษฐกิจ นิด้า

www.econ.nida.ac.th; yuthana.s@nida.ac.th

ผ่านการส่งออกเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้ประเทศ
ในกลุ่ม ASEAN มีความเชื่อมโยงทางเศรษฐกิจ
ระหว่างประเทศทั้งภายในและภายนอกภูมิภาค
ดังนั้นกลุ่มประเทศ ASEAN จึงมีความอ่อนไหว
ต่อความผันผวนที่เกิดขึ้นในประเทศที่เป็นตลาด
ส่งออกหลักทั้งในและนอกภูมิภาค เช่น สหรัฐ
ยุโรป จีน

สอง ความเชื่อมโยงด้านการเงินเป็นช่อง
ทางสำคัญในการส่งผ่านความผันผวนจาก
ภายนอกภูมิภาค ดังนั้นการเสริมสร้างความร่วมมือ
ด้านการรักษาเสถียรภาพการเงินระหว่าง
ประเทศในกลุ่ม ASEAN จึงมีความสำคัญต่อ
การบรรเทาผลกระทบจากความเสี่ยงภายนอก
ภูมิภาค

สาม ความเชื่อมโยงของนโยบายการเงินมี
ผลต่อการเชื่อมโยงของวัฏจักรธุรกิจ ดังนั้น
ธนาคารกลางในภูมิภาค ASEAN ควรมีการ
พัฒนาความร่วมมือและการหารือระหว่างกัน
เป็นระยะ

และสุดท้าย นโยบายการคลังของประเทศ
ใน ASEAN ไม่มีความสอดคล้องกัน แม้ว่า
เศรษฐกิจจะมีการเคลื่อนไหวไปด้วยกัน ใน
ระยะยาวหากไม่มีการกำหนดกรอบข้อจำกัด
ด้านนโยบายการคลังอาจทำให้เกิดปัญหาเหมือน
ในกรณีกลุ่มประเทศ EU ซึ่งเสถียรภาพด้าน
การคลังของบางประเทศอาจส่งผลกระทบต่อประเทศ
อื่นๆ ในกลุ่มด้วย เช่น ปัญหาการคลังใน
กรีซ สเปน โปรตุเกส และอิตาลี มีผลต่อกลุ่ม
EU โดยรวมในวงกว้าง

ดังนั้น ในการขยายความร่วมมือระหว่าง
ประเทศในกลุ่ม ASEAN ในอนาคต จึงควรให้
ความสำคัญมากขึ้นกับการร่วมมือทางด้าน
การกำหนดนโยบายเศรษฐกิจร่วมกันระหว่าง
ประเทศสมาชิก ทั้งความสอดคล้องของจังหวะ
การใช้นโยบายการเงิน หรือความมีวินัยทาง
การคลังของประเทศในกลุ่มสมาชิก เพื่อเป็น
การเตรียมรับมือกับปัญหาที่อาจตามมาภายหลัง
การรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจเหมือนในกรณีของ
กลุ่มสหภาพยุโรปครับ ■